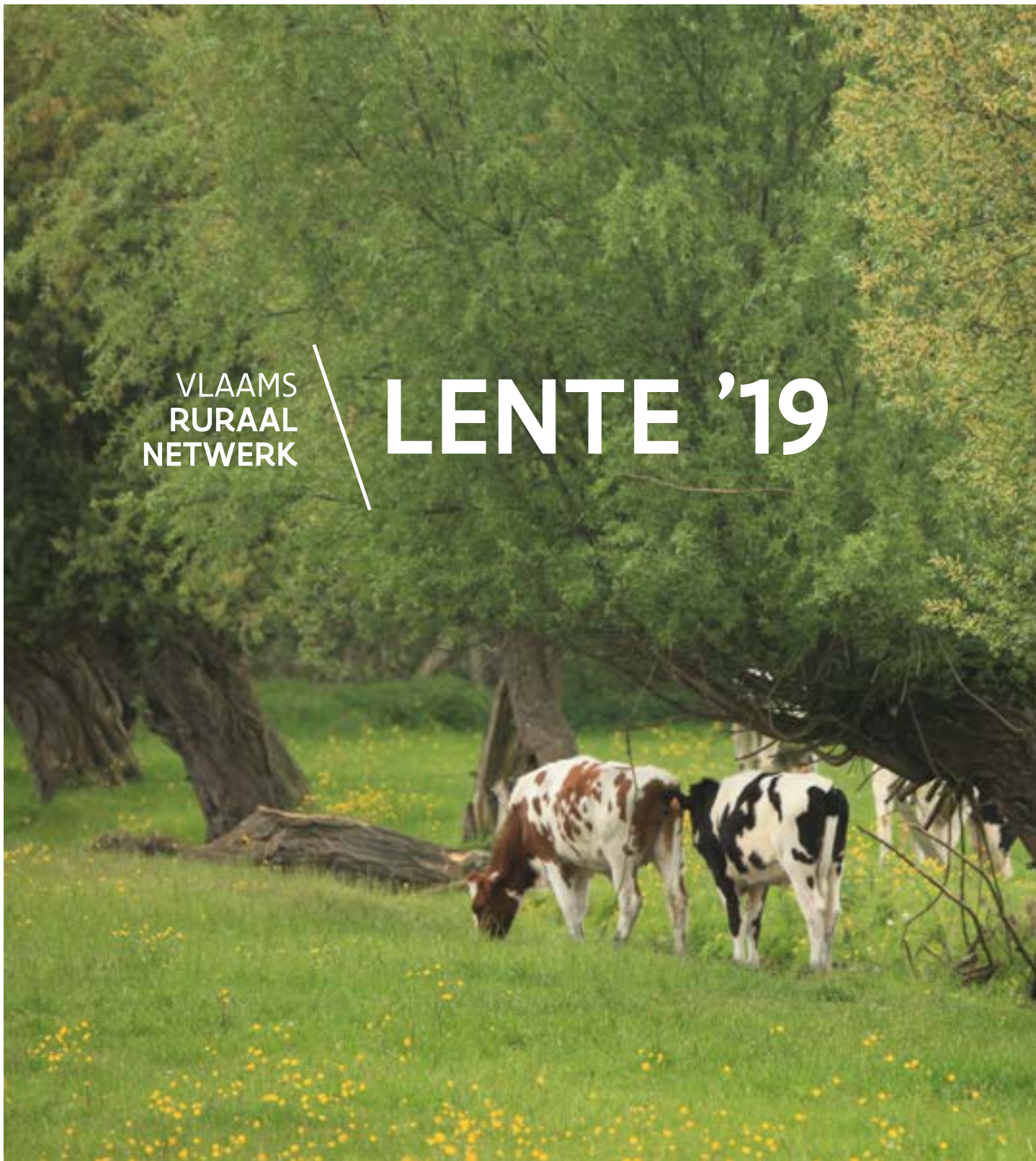

VLAAMS
RURAAL
NETWERK

LENTE '19

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:

Europa investeert
in zijn platteland

2

Dag plattelandsliefhebber,

Onze eerste nieuwsbrief van 2019 is een feit.

Ook deze lente-editie van onze nieuwsbrief is opnieuw gevuld met interessante artikels en weetjes.

Binnen het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling zetten we in op jonge landbouwers door onder andere VLIF-steun te voorzien voor de overname van een bedrijf. Jonge landbouwers zijn en blijven namelijk belangrijk om de toekomst van de land- en tuinbouwsector te garanderen. Deze steun geldt voor professionele landbouwers tot 40 jaar. Omdat we altijd graag ook de praktische kant van het verhaal horen, zijn we op bezoek gegaan bij een jonge landbouwer die deze VLIF-overnamesteun heeft ontvangen. Jelle Peeters uit Schriek stond ons hiervoor graag te woord.

Voorts kunt u ook een interview lezen met Karl Maes, een landbouwer uit Lendeledede. Karl is lid van de producentenorganisatie (PO) varkens en medeoprichter van de producentenorganisatie leghennen. Karl vertelt hoe de oprichting van een PO in zijn werk gaat en wat de voordelen zijn. Het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling geeft namelijk steun voor de oprichting van producentenorganisaties.

Boshyaacint in bloei

Binnenkort lanceert het Vlaams Ruraal Netwerk de campagne 'Land InZicht!', een campagne rond het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO). We willen aan het brede publiek tonen welke projecten en investeringen steun krijgen vanuit het PDPO. Op zaterdag 11 mei zetten in elke Vlaamse provincie een aantal bedrijven en projecten de deuren open voor het grote publiek. In deze nieuwsbrief kunt u het campagnebeeld ontdekken, een primeur!

Veel leesplezier!

Het Vlaams Ruraal Netwerk-team

Alexander, Ingrid en Ariane

LAND INZICHT! ZET HET VLAAMSE PLATTELAND IN DE KIJKER

Kom kijken hoe ons platteland door Europese en Vlaamse steun verder evolueert!

Geen toekomst zonder landbouw. Maar hoe zal de landbouw en het platteland in de toekomst verder evolueren? Met het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) investeren Europa en Vlaanderen in ons platteland. Waaraan wordt het geld besteed en welke voordelen biedt dit voor de plattelandsbewoners? Met de campagne Land InZicht! nodigt het Vlaams Ruraal Netwerk, dat communiceert rond plattelandsontwikkeling, u uit om het zelf te komen ontdekken. Dat kan op zaterdag 11 mei in heel Vlaanderen, en dus ook bij u in de buurt.

De deelnemende landbouwbedrijven en projecten worden bekendgemaakt op de website www.land-inzicht.be.

Deze campagne wordt georganiseerd in samenwerking met het Departement Landbouw en Visserij, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vlaamse provincies.

**LAND
INZICHT!**

Er gebeurt heel wat op ons platteland. De landbouwer innoveert en investeert, helpt de natuur en denkt aan de toekomst. Oh ja, hij zorgt ook voor ons eten. Ook anderen zetten in op een leefbaar platteland. En dat gebeurt allemaal uit het zicht. Tot nu. Kom naar Land InZicht en beleef een toffe dag!

11 MEI 2019

NIX
VU: Patricia De Clercq

IN SAMENWERKING MET DE VLAAMSE PROVINCIES

JONGE LANDBOUWER AAN HET WOORD: JELLE PEETERS

Generatievernieuwing is één van de (negen) hoofddoelstellingen van het toekomstige Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. “Verdubbel de ambitie wat betreft jonge landbouwers”, verkondigde Jannes Maes van CEJA (Europese koepel van jonge landbouwers) in februari nog. Hoog tijd dus om nog eens een jonge landbouwer aan het woord te laten. Hiervoor gingen we op bezoek bij Jelle Peeters, een 35-jarige enthousiaste jonge landbouwer. Hij ontvangt overnamesteun voor jonge landbouwers, één van de steunmaatregelen van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling. Jelle is mede-eigenaar van een kleinschalig biologisch groentebedrijf en bewerkt gronden in het Antwerpse Schriek en Putte. Jelle is niet opgegroeid in een land- en tuinbouwmilieu en heeft geen landbouwopleiding gevolgd. Wij werden nieuwsgierig en brachten hem een bezoek.

“Mijn passie voor de boerenstiel is pas ontstaan toen ik ongeveer 21 jaar was. Ik was toen in contact gekomen met mensen die een eigen moestuin hadden, waarvan ik een stuk mocht gebruiken om zelf aan de slag te gaan. Ik kreeg de microbe echt te pakken op dat moment. Ik ben uiteindelijk bij Johan D'hulster terechtgekomen, een pensioenge-rechtigde landbouwer die al 35 jaar actief ‘boert’ en pionier is binnen de biologische landbouwsector. Ik was klant in de boerderijwinkel ‘Akelei’ in Schriek. Greet Lambrecht, de vrouw van Johan, baat deze boerderijwinkel uit. Greet is ook nog altijd actief landbouwster en zij teelt de groenten op de velden in Schriek. Uiteindelijk werd de drang om zelf op grotere schaal groenten te telen te groot. Ik ben toen te rade gegaan bij Johan. Hij gaf me de tip om ‘in te breken’ in een bestaand bedrijf. Na twee jaar mee te werken als seizoenarbeider bij Akelei om ervaring op te doen, besliste ik begin 2017 om mee in te stappen in het tuinbouwbedrijf. Het tuinbouwbedrijf bestaat nu dus uit twee eenmanszaken, waarvan ik de grond in Putte pacht.”

Maar wat bedoelde Johan precies met ‘inbreken’? Jelle legt uit: “Johan was realistisch en vertelde me dat je als goede boer thuis moet zijn van alle markten: kennis van groententeelt, boekhouding kunnen doen, rendabiliteit van je bedrijf kunnen berekenen ... Dankzij Johans hulp kon ik bijvoorbeeld al heel veel van zijn administratie inkijken, zoals zijn bedrijfscijfers. Ik kon me meteen een realistisch beeld vormen. Zoals het bij mij is verlopen, dat zou je als ideaal scenario kunnen bestempelen: met de hulp van de overlater stapsgewijs groeien in het bedrijf. Op die manier heb ik veel beginnersfouten kunnen voorkomen.”

Jelle heeft een technische richting gevolgd in het secundair onderwijs, namelijk elektriciteit. Vooraleer hij in het tuinbouwbedrijf kon instappen, heeft hij dus een naschoolse vorming (starterscursussen type A en B) gevolgd om zo zijn attest van vakbekwaamheid te krijgen.

PDPO-steun

“Via Johan had ik voor de eerste keer gehoord van de PDPO-subsidies voor ‘overnamesteun voor jonge landbouwers’. Ook andere PDPO-steunmaatregelen heb ik leren kennen tijdens mijn naschoolse vorming, georganiseerd door NAC. Ook via de nieuwsbrieven van BioForum krijg ik goede tips en blijf ik op de hoogte van wijzigingen en interessante weetjes met betrekking tot regelgeving enzovoort.

Verder ontvang ik ook hectaresteun voor de omschakeling naar en voortzetting van de biologische productiemethode. Ook een deel van de controlekosten wordt me terugbetaald. Omdat ik een biologisch bedrijf heb, moet ik geen extra maatregelen nemen in het kader van vergroening.”

We polsen ook eens naar de procedure voor de aanvraag van de overnamesteun voor jonge landbouwers. “Ik ben goed geholpen door de mensen van het Departement Landbouw en Visserij. Ik kon hen al mijn vragen stellen, ze luisterden goed en gaven antwoorden waarmee ik verder kon. Persoonlijk vind ik het belangrijk dat het bedrijf waar je instapt, eigenlijk al in orde is qua boekhouding, rendabele cijfers, milieuvergunning ... Indien de administratie van de overlater in het verleden niet nauwkeurig werd bijgehouden, verlopen vele zaken toch een stuk moeizamer volgens mij.”

Toekomstvisie

We vragen Jelle wat volgens hem de grootste uitdagingen zijn voor de Vlaamse land- en tuinbouwsector.

Jelle zegt: “Dit is een hele moeilijke vraag aangezien ik nog maar aan het begin van mijn carrière sta. Volgens mij moeten we voorzichtig omgaan met grootschalige landbouw, die er tegenwoordig toch vaak insluipt. We moeten marge en kansen blijven geven aan mensen die iets met landbouw willen doen, maar die het niet altijd even groots zien.

Laten we in de toekomst kiezen voor een landbouwmodel dat levensprocessen verzorgt. En waarom zouden we niet eens verder kijken dan de eigen perceelsgrenzen? Uit samenwerkingen kunnen mooie versterkende banden ontstaan die de bedrijfskringlopen helpen sluiten.

Tegelijkertijd moeten we de klanten tonen hoe trots we als land- of tuinbouwer zijn om zelf groenten, fruit ... te telen en af te zetten, maar dat we daar ook ons inkomen moeten uithalen. Een eerlijke prijs voor de land-of tuinbouwer is daarbij heel belangrijk.”

“Vanuit de overheid kan er misschien getoond worden dat ook kleinschalige bedrijven rendabel en een voorbeeld kunnen zijn. Ook jongeren moeten gemotiveerd blijven worden om te starten in de land- en tuinbouwsector. Net daarom is het belangrijk het lokale ecologische model te promoten bij de volgende generaties. Het is belangrijk om je bodem vruchtbaar te krijgen. De landbouwsector moet er één zijn die ook de bodem voedt, zo gebruiken wij bijvoorbeeld zelfgemaakte compost in plaats van kunstmest.” Naast het ecologische aspect haalt Jelle ook het economische aspect aan: “Als landbouwer moet je ook in staat zijn om zelf te rekenen en eigenlijk zoals elke zelfstandige uit de kosten zien te geraken. We moeten de consumenten kunnen aantonen welk proces er nodig is om tot een bepaalde prijs te komen. Daarom zal communicatie naar de burger ook heel belangrijk worden. Bij CSA-bedrijven (Community Supported Agriculture) bijvoorbeeld merk je al snel dat hun klanten bereid zijn om een correcte prijs te betalen voor de producten.”

Jelle geeft graag ook nog een tip mee voor de toekomstige jonge landbouwers: “Probeer om zo weinig mogelijk tussenschakels te hebben, zodat je toch het rechtmatige deel van het stuk van de taart krijgt. Zelf zie ik hier alvast een positieve trend. Meer en meer mensen zijn zich hiervan bewust, je merkt dit vooral bij de jongeren in de steden. Ik denk, of hoop althans, dat die trend zich voortzet de komende jaren.”

Landbouwer = verkoper?

Jelle verdeelt zijn groenten via verschillende afzetkanalen: via Akelei, een aantal markten, ‘Biobuur’ (een verdeler van groentepakketten afkomstig van telers aan de rand van Mechelen) ... Hij verdeelt zijn groenten ook in de ‘The Food Hub’ in Leuven. Dit is een winkel met heel transparante prijzen, zo kan de consument zelf zien hoeveel elke tussenschakel verdient aan een product. “Volgens mij is er in de stad echt nog veel groeipotentieel, zeker voor de bio-sector. Momenteel merk ik die evolutie vooral op in Brussel en Luik.”

Naast economische en ecologische aspecten, zijn er ook nog andere zaken essentieel om rendabel te zijn. Zo vindt Jelle het heel belangrijk om sociale vaardigheden te hebben en te ontwikkelen, zeker als je een eigen winkel wil uitbaten. “Kunnen we nog aan tuinbouw doen zoals de vorige generaties, enkel op de akker zelf? Of moeten we vaardigheden ontwikkelen om tegelijk een goede rechtstreekse verkoper te worden en om goed te kunnen communiceren met de klanten?”

Opleiding

Jelle had ons al aangegeven dat hij geen landbouwgerichte opleiding gevolgd heeft. Toch vragen we hem waar er voldoende aandacht aan besteed moet worden in het middelbaar en hoger landbouwonderwijs, zodat toekomstige land- en tuinbouwers nog beter voorbereid kunnen worden. “Aangezien ik geen landbouwopleiding genoten heb, is dit geen makkelijke vraag voor mij. Ik vind het heel belangrijk om leerlingen klaar te stomen voor ‘het echte leven’. Het komt erop neer dat als je afstudeert, je het besef hebt met wat je bezig bent. Je moet weten wat je prijs moet zijn om er iets aan te verdienen.

Er is momenteel ook heel wat te doen rond ‘smart farming’. Ik ben pro vooruitgang en nieuwe technologieën, maar we mogen onszelf niet volledig afhankelijk maken van technologie. Dan maken we ons misschien opnieuw kwetsbaarder. Ik zie hier dus ook een taak voor het onderwijs om een genuanceerd verhaal te brengen waarmee ze de leerlingen met de voeten op de grond kunnen houden.”

Jelle sluit graag af met deze woorden: “Als je deze job met passie uitoefent, dan kan je jezelf geen mooier beroep indenken. Als boeren zijn we met z’n allen vol overgave ons werk aan het doen en zijn we iedere dag opnieuw trots dat we op ons veld kunnen staan.”

Jelle Peeters

STEUN VOOR OPRICHTING VAN PRODUCENTENORGANISATIES

Samen sterk. Dat klopt zeker als landbouwers zich groeperen in een producentenorganisatie. Via het huidige Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III) kunnen recent opgerichte en door de Vlaamse overheid erkende producentenorganisaties opstartsteun ontvangen. Landbouwer Karl Maes uit Lendeledede is lid van de producentenorganisatie varkens en richtte eind 2017 de producentenorganisatie leghennen op. Wij gingen op de koffie.

“Samen staan we sterker in de markt”

Karl Maes nam het varkensbedrijf van zijn vader over, in een eerste fase in 1996 en de tweede fase in 2010. Vandaag heeft hij in zijn bedrijf in Lendeledede 250 zeugen, 1.200 vleesvarkens en 30.000 leghennen. In Wallonië heeft hij nog eens 1.200 varkens in een loonweekstelsel. Karl geeft aan dat zijn aantal leghennen eigenlijk klein is, in vergelijking met het gemiddelde leghennenbedrijf.

Karl is al sinds de oprichting in 2016 lid van de producentenorganisatie (PO) varkens. Daar merkte hij dat je door lid te worden van zo'n PO veel steviger in de markt staat.

Buitenlandse eieren

Eind 2017 richtte Karl samen met enkele andere leghennenhouders een producentenorganisatie leghennen op. Karl: “We wilden sterker staan. Er zijn nog slechts een paar grote eierhandelaars in België die een enorme macht hebben op de markt. Doordat we nu met de PO naar de debriefing kunnen gaan van de Vlaamse overheid hebben we meer zicht op de Europese cijfers die worden verzameld. De grootste verdienste van de PO tot nu toe is dat we de invoer van eieren van vrije uitloop uit een andere Europese lidstaat hebben kunnen stoppen. Na onderzoek van onze PO bleek dat die kippen zogezegd tien eieren per etmaal legden. Dat is gesjoemel natuurlijk.”

Marktinzicht

Het grote voordeel van een PO is volgens Karl dat je als landbouwer marktinzicht krijgt. “Bij de PO varkens bijvoorbeeld vergeleek ik mijn facturen met een bevriende varkenshandelaar die bij dezelfde handelaar verkoopt. Bleek dat er bij mij systematisch 30 euro in mindering werd gebracht voor transport- en schoonmaakkosten. Geld dat mijn collega niet moest betalen voor exact hetzelfde product. Ik was de enige van 56 boeren waarbij dit bedrag in mindering werd gebracht. Als je weet dat die handelaar tien keer per jaar varkens koopt bij mij weet je dat ik systematisch 300 euro per jaar te weinig werd betaald. Door facturen te vergelijken in een PO en door te praten met collega's kom je tot zo'n inzichten en sta je sterker. Na een telefoontje naar de handelaar verdien ik nu hetzelfde als mijn collega's die net hetzelfde product afleveren.”

Sterker tegenover handelaren

Nog een meerwaarde van een PO is het feit dat de leden vrijgesteld zijn van de mededingingswetgeving. “We mogen dus prijzen vergelijken en, indien we samen producten zouden verkopen, zelfs prijsafspraken maken. In de praktijk blijkt het wel moeilijk om prijszetter te worden omdat we een product verhandelen dat niet gestockeerd kan worden. We zouden kunnen zeggen dat we niet onder een bepaalde prijs verkopen, maar dat werkt niet voor onze producten. En dat weten de handelaren ook”, zegt Karl. “Maar alleen al door de prijzen te vergelijken, kom je enorm veel te weten. En doordat je de markt beter kent, sta je sterker tegenover handelaren. Door de opgedane kennis kunnen we ‘marktverhalen’ counteren.”

De behoefte om een producentenorganisatie op te richten moet vanuit de boeren zelf komen. “Eigenlijk moet een aantal landbouwers een coöperatie oprichten die dan moet worden goedgekeurd door Vlaanderen en Europa. Een vereiste is wel dat er een regionale spreiding is en dat de landbouwers

een producentennummer hebben. Handelaren hebben we er natuurlijk liever niet bij”, vertelt Karl. “Bij de PO leghennen zijn we met 25 landbouwers. Dit is al veel als je weet dat er slechts 120 leghennenbedrijven zijn in heel Vlaanderen. En het lidmaatschap staat open voor iedere leghennenhouder.” De bedoeling van Karl om een PO op te richten, was vooral om te kijken of de Belgische prijsnoteringen correct zijn tegenover de buitenlandse. “We vergelijken ook de prijzen van de voeders bijvoorbeeld. En we zijn op zoek naar alternatieve afzetmarkten, voor als het slecht gaat in de sector. In de markt van de leghennen kunnen we dat voor een stuk sturen. Maar dat zit momenteel nog in de onderzoeksfase.”

Hoe werkt zo'n producentenorganisatie eigenlijk in de praktijk? Karl: “We dienen al onze facturen online in en we krijgen nadien de resultaten van de studie, die anoniem zijn. In de grafieken zie je natuurlijk wel waar je eigen bedrijf zich positioneert tegenover de rest en waarom dat zo is. Daardoor krijg je een beter bedrijfseconomisch inzicht.” Om lid te worden van een PO betaal je als landbouwer jaarlijks lidgeld. Iedereen die een producentennummer heeft, kan aansluiten. Karl: “Wij komen ongeveer tien keer per jaar samen en elk lid wordt uitgenodigd.”

Financieel expert

Via het derde Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III) krijgen pas opgerichte producentenorganisaties vijf jaar lang opstartsteun. Die steun is volgens Karl broodnodig. “Want met dat geld kun je iemand in de arm nemen die je kan helpen met de administratie van de oprichting, die je helpt met het opmaken van de statuten en meegaat naar de notaris. Die persoon is een soort van financieel expert die inzicht heeft in de markt, die ook alle facturen verzamelt en de studies opmaakt en die connecties heeft in die branche”, legt Karl uit. “Dat geld heb je dus zeker nodig, want zonder zouden we geen financieel expert kunnen inschakelen. Je hebt ook nog wel het lidgeld, maar daarmee alleen kom je er niet.” Voor de PO leghennen is de steun volgens Karl voldoende. “We krijgen het maximumbedrag van 30.000 euro per jaar. Maar wat er gaat gebeuren na vijf jaar, als we geen financiële steun meer krijgen, weet ik niet. Ik vrees dat het dan gedaan is. Ik hoop nog altijd dat die regeling herzien wordt en dat de steun kan blijven bestaan.”

Zou Karl opnieuw een producentenorganisatie oprichten? “Absoluut! Als het kon, had ik het al veel eerder gedaan. Door veel betere marktinzichten te hebben, sta je veel sterker. Vorig jaar heb ik toch een 2.000 euro ‘gewonnen’ aan inkomsten door meer te weten, door prijzen te vergelijken en door dingen anders aan te pakken. Ook de negatieve verhalen in de handel kun je als groep beter counteren omdat je zelf een

kanaal hebt om je beter te informeren”, zegt Karl. “Ik durf zelfs te wedden dat als er geen PO varkens had bestaan, de prijs van de varkens vandaag goedkoper zou staan.”

Tips voor collega's die een PO willen oprichten? “Neem een financieel expert in de arm die een goed marktinzicht heeft. En ga ruim, nodig heel Vlaanderen uit. Een goede regionale spreiding is de sterkte van een PO.” En dan nog een belangrijke tip voor elke landbouwer: “Installeer een weegbrug, zo weet je perfect wat er toekomt op je bedrijf (voeders etc.) en wat er vertrekt. Dat maakt je positie ook sterker.”

Verder geeft Karl nog mee dat hij het vooral moeilijk heeft met het gebrek aan begrip en appreciatie voor de landbouwers. Dat zijn kinderen geen interesse hebben om zijn bedrijf voort te zetten, vindt hij begrijpelijk. Zij zien ook dag in dag uit wat dit met zich mee brengt. Maar toch blijft hij positief: “Ondanks alle spanningen doe ik mijn job nog steeds heel graag. Het maakt mij gelukkig.”

Meer informatie over de steun voor de oprichting van producentenorganisaties vindt u op de website van het Departement Landbouw en Visserij.

Archiefbeeld van biggen

AGENDA

11 mei 2019: Land InZicht!

Het Vlaams Ruraal Netwerk lanceert de campagne Land InZicht! rond het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO).

Meer informatie vindt u op onze website www.ruraalnetwerk.be

11 mei 2019: Europa in je buurt

Naar jaarlijkse gewoonte vindt in mei de campagne voor de dag van Europa plaats. Dit keer is dat op 11 mei in Oostende op het Petrus- en Paulusplein van 10 tot 17 uur. De vier Europese Structuur- en Investeringsfondsen in Vlaanderen (Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling, Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, Europees Sociaal Fonds en Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij), de provincie West-Vlaanderen en de stad Oostende slaan de handen in elkaar. Er zal opnieuw heel wat randanimatie zijn, voor zowel jong als oud. Meer informatie vindt u op www.europainjebuurt.be. Kom zeker eens langs!

4 tot 12 mei 2019: Week van de Korte Keten

Verschillende organisaties en producenten heten u welkom op hun activiteit waarbij ze lokale producten recht van bij de boer in de schijnwerpers plaatsen.

Meer informatie: www.weekvande Korteketen.be

Website

Hou ook steeds onze website in de gaten voor komende evenementen en andere info! Verslagen van afgelopen evenementen kan u op onze website vinden. Recent werd o.a. het verslag van de studiedag 'Innovatie, haalbaar voor iedereen' toegevoegd.

VARIA

Oproepen PDPO-maatregelen

Hou zeker onze website in de gaten voor komende projectoproepen!

Vanaf 2020 enkel nog digitale nieuwsbrief

Ontvangt u deze nieuwsbrief op papier? Bezorg ons dan zeker uw mailadres als u de nieuwsbrief vanaf 2020 verder wil ontvangen. Vanaf dan zal de nieuwsbrief namelijk enkel digitaal verschijnen.

Contact

Vlaams Ruraal Netwerk
Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij
Koning Albert II-laan 35, bus 40, 1030 Brussel
T. +32(0)2 552 77 39
vlaamsruraalnetwerk@vlaanderen.be,
www.ruraalnetwerk.be

Colofon

Deze nieuwsbrief werd gerealiseerd door het Vlaams Ruraal Netwerk, in uitvoering van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2014-2020 (PDPO III).

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u in het verleden interesse toonde in de werking en activiteiten van het Vlaams Ruraal Netwerk. Indien u onze nieuwsbrief niet meer wil ontvangen, dan kunt u zich uitschrijven door te mailen naar: vlaamsruraalnetwerk@vlaanderen.be.

Foto's © Departement Landbouw en Visserij
v.u.: Patricia De Clercq, secretaris-generaal